

Tlač a informácie

Rozsudok v spojených veciach C-293/12 a C-594/12
Digital Rights Ireland a Seitlinger a i.

Súdny dvor vyhlasuje smernicu o uchovávaní údajov za neplatnú

Smernica predstavuje rozsiahly a mimoriadne závažný zásah do základných práv na rešpektovanie súkromného života a ochranu osobných údajov, pričom tento zásah nie je obmedzený na nevyhnutné minimum

Hlavným cieľom smernice o uchovávaní údajov¹ je zosúladiť predpisov členských štátov o uchovávaní údajov vytvorených alebo spracovaných poskytovateľmi verejne dostupných elektronických komunikačných služieb alebo verejných komunikačných sietí. Zameriava sa tak na zabezpečenie disponibility týchto údajov na účely predchádzania, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania závažných trestných činov, akými sú najmä porušenia spojené s organizovaným zločinom a terorizmom. Smernica teda stanovuje, že uvedení poskytovatelia musia uchovávať prevádzkové údaje, údaje o polohe, ako aj súvisiace údaje, ktoré sú potrebné na identifikáciu účastníka alebo užívateľa. Neumožňuje však uchovávať obsah komunikácií a vyhladané informácie.

High Court (Vyšší súd, Írsko), ako aj Verfassungsgerichtshof (Ústavný súd, Rakúsko) žiadajú, aby Súdny dvor preskúmal platnosť tejto smernice, a to najmä vzhľadom na dve základné práva garantované Chartou základných práv Európskej únie, t. j. základné právo na rešpektovanie súkromného života a základné právo na ochranu osobných údajov.

High Court musí rozhodnúť spor medzi írskou spoločnosťou Digital Rights a írskymi orgánmi vo veci zákonnosti vnútroštátnych opatrení týkajúcich sa uchovávaní údajov súvisiacich s elektronickou komunikáciou. Verfassungsgerichtshof sa zaoberá viacerými ústavnými žalobami, ktoré podali Kärntner Landesregierung (vláda spolkovej krajiny Korutánsko), ako aj páni Seitlinger, Tschohl a 11 128 ďalších žalobcov. Cieľom týchto žalôb je zrušiť vnútroštátne ustanovenia, prostredníctvom ktorých bola uvedená smernica prebraná do rakúskeho právneho poriadku.

Rozsudkom z dnešného dňa vyhlasuje Súdny dvor túto smernicu za neplatnú.²

Súdny dvor v prvom rade konštatuje, že uchovávané údaje umožňujú najmä zistiť, s kým a akým spôsobom účastník alebo registrovaný užívateľ komunikoval, určiť čas komunikácie, ako aj miesto jej uskutočnenia a poznať frekvenciu komunikácií účastníka alebo registrovaného užívateľa s určitými osobami počas daného obdobia. Tieto údaje ako celok tak môžu poskytovať veľmi presné informácie o súkromnom živote osôb, ktorých údaje sa uchovávajú, ako napríklad o ich každodenných zvykoch, mieste trvalého alebo prechodného pobytu, každodenných alebo iných presunoch, vykonávaných činnostiach, sociálnych vzťahoch a sociálnom prostredí, v ktorom sa pohybujú.

Súdny dvor sa domnieva, že uložením povinnosti uchovávať tieto údaje a umožnením prístupu príslušných vnútroštátnych orgánom k nim smernica mimoriadne závažným spôsobom zasahuje do základných práv na rešpektovanie súkromného života a ochranu

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/24/ES z 15. marca 2006 o uchovávaní údajov vytvorených alebo spracovaných v súvislosti s poskytovaním verejne dostupných elektronických komunikačných služieb alebo verejných komunikačných sietí a o zmene a doplnení smernice 2002/58/ES (Ú. v. EÚ L 105, s. 54).

² Keďže Súdny dvor neobmedzil časové účinky svojho rozsudku, vyhlásenie neplatnosti je účinné ku dňu nadobudnutia účinnosti smernice.

osobných údajov. Navyše skutočnosť, že uchovávanie a následné použitie týchto údajov sa uskutočňuje bez informovania účastníka alebo registrovaného užívateľa, môže v mysli dotknutých osôb viesť k presvedčeniu, že ich súkromný život je predmetom nepretržitého sledovania.

Súdny dvor ďalej skúma, či je takýto zásah do predmetných základných práv odôvodnený.

Konštatuje, že **uchovávanie údajov** stanovené smernicou **nemôže viesť k ohrozeniu podstaty základných práv na rešpektovanie súkromného života a ochranu osobných údajov.** Smernica totiž neumožňuje oboznámiť sa s obsahom elektronickej komunikácie ako takej a upravuje, že poskytovatelia služieb alebo sietí musia dodržiavať určité zásady ochrany a bezpečnosti údajov.

Navyše uchovávanie údajov s ohľadom na ich prípadné postúpenie príslušným vnútroštátnym orgánom skutočne zodpovedá cieľu všeobecného záujmu, t. j. boju proti závažnej trestnej činnosti, a v konečnom dôsledku zabezpečeniu verejnej bezpečnosti.

Súdny dvor sa však domnieva, že prijatím smernice o uchovávaní údajov normotvorca Únie prekročil medze, ktoré vyžaduje dodržiavanie zásady proporcionality.

V tejto súvislosti Súdny dvor poukazuje na skutočnosť, že vzhľadom jednak na dôležitú úlohu ochrany osobných údajov v súvislosti so základným právom na ochranu súkromného života a jednak rozsah a závažnosť zásahu do tohto práva, ktorý predstavuje smernica, je miera voľnej úvahy normotvorcu Únie obmedzená, a preto je potrebné vykonávať prísny dohľad.

Hoci uchovávanie údajov stanovené smernicou možno považovať za spôsobilé na dosiahnutie ňou sledovaného cieľa, **rozsiahly a mimoriadne závažný zásah tejto smernice do predmetných základných práv nie je dostatočne vymedzený, aby zabezpečoval, že sa uvedený zásah skutočne obmedzí na nevyhnutné minimum.**

Po prvé sa totiž smernica týka všeobecne všetkých osôb, elektronických komunikačných prostriedkov a prevádzkových údajov bez **akéhokoľvek rozlíšenia, obmedzenia alebo výnimky** v závislosti od cieľa boja proti závažným trestným činom.

Po druhé smernica neupravuje žiadne objektívne kritérium, ktoré by umožňovalo zabezpečiť **prístup** príslušných vnútroštátnych orgánov k **údajom** a použitie týchto údajov len na účely predchádzania, odhaľovania a trestného stíhania porušení, ktoré možno vzhľadom na rozsah a závažnosť zásahu do predmetných základných práv považovať za dostatočne závažné na odôvodnenie takéhoto zásahu. Naopak, smernica len všeobecne odkazuje na „závažné trestné činy“ definované v právnom poriadku každého členského štátu. Navyše smernica neupravuje hmotnoprávne a procesnoprávne podmienky, v rámci ktorých môžu mať príslušné vnútroštátne orgány prístup k údajom a ich neskoršiemu použitiu. Prístup k údajom najmä nie je podriadený predbežnej kontrole zo strany súdu alebo nezávislého správneho orgánu.

Po tretie, pokiaľ ide o **dĺžku uchovávania** údajov, smernica ukladá povinnosť uchovávať ich najmenej šesť mesiacov bez akéhokoľvek rozlíšenia medzi jednotlivými kategóriami údajov v závislosti od dotknutých osôb alebo ich prípadnej užitočnosti vo vzťahu k sledovanému cieľu. Navyše dĺžka uchovávania je vymedzená hranicou minimálne šiestich mesiacov a maximálne dvadsiatich štyroch mesiacov bez toho, aby smernica spresňovala objektívne kritériá určujúce dĺžku uchovávania na zabezpečenie jej obmedzenia na nevyhnutné minimum.

Súdny dvor navyše konštatuje, že smernica neupravuje dostatočné záruky, ktoré by umožňovali zabezpečiť efektívnu ochranu údajov proti **nebezpečenstvu ich zneužitia**, ako aj proti akémukoľvek nezákonnému prístupu k týmto údajom a ich neoprávnenému použitiu. Okrem iného uvádza, že smernica povoľuje poskytovateľom služieb zohľadniť ekonomické dôvody pri určení stupňa ochrany, ktorú uplatnia (najmä pokiaľ ide o náklady na realizáciu bezpečnostných opatrení), a nezabezpečuje nenávratné zničenie údajov po uplynutí obdobia ich uchovávania.

Súdny dvor napokon kritizuje skutočnosť, že smernica **neukladá povinnosť uchovávať** údaje **na území Únie.** Smernica preto v plnej miere nezabezpečuje kontrolu dodržiavania požiadaviek

ochrany a bezpečnosti nezávislým orgánom, tak ako to výslovne vyžaduje Charta. Takáto kontrola uskutočnená na základe práva Únie však predstavuje základný prvok ochrany osôb v súvislosti so spracovaním osobných údajov.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106